KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28.5.2009
KOM(2009) 234 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter

{SEC(2009) 670}
{SEC(2009) 671}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning 4
2. Gældende kvalitetsforanstaltninger for landbrugsprodukter 4
3. Udformningen af kvalitetspolitikken 5
4. EU's kvalitetsforanstaltninger på landbrugsområdet 7
4.1. EU's produktionskrav 7
4.2. Handelsnormer 7
4.3. Geografiske betegnelser 10
4.4. Økologisk landbrug 11
4.5. Traditionelle specialiteter 12
5. Udarbejdelse af et EU-regelsæt for kvalitetspolitikken 12
5.1. Sammenhæng med nye EU-ordninger 12
5.2. Retningslinjer for private og nationale ordninger for certificering af fødevarer 13
6. Konklusion 14

1. INDLEDNING

Føde- og drikkevarer, der er produceret i EU, er synonyme med kvalitet udvalgt fra et rigt sortiment af produkter, der afspejler EU's forskelligartede traditioner og regioner. Forbrugere i hele verden ved dette. EU's landbrugsfødevaresektor har ry for at fremstille fødevarer af høj kvalitet takket være årtiers, ja endda århundreders indsats, investeringer, innovation og stræben efter topkvalitet.

Denne tradition for høj kvalitet går igen i flere led. For det første er EU's landmænd retligt forpligtede til at overholde nogle af de strengeste produktionskrav i verden. Disse krav vedrører bl.a. miljøbeskyttelse, dyrevelfærd og anvendelsen af pesticider og veterinærlægemidler. Ud over at overholde disse "minimumskrav" bruger landmændene og fødevareproducenterne desuden deres ekspertise og fantasi til at give deres produkter andre individuelle kvaliteter, som forbrugerne skønner på.

Denne stræben efter kvalitet ligger til grund for den europæiske landbrugsfødevaresektors strategi på det globale marked. Selvom EU fortsat er en vigtig producent af basisråvarer, udgøres langt størstedelen (to tredjedele) af den årlige landbrugsfødevareeksport, der har en værdi af 70 mia. EUR, af færdige produkter, som f.eks. kød, mejeriprodukter, vin og vegetabilsk olie.

EU's landbrugsfødevaresektor vil i de kommende år skulle bygge videre på denne strategi, hvis den skal kunne opretholde sin konkurrence- og indtjeningsevne. Landmænd og fødevareproducenter skal derfor gøre to ting: for det første skal de tilbyde fødevarer af en kvalitet, som forbrugerne ønsker, for det andet skal de klart oplyse forbrugerne om produkternes kvalitet.

2. GÆLDENDE KVALITETSFORANSTALTNINGER FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Et af de vigtigste mål med kvalitetspolitikken er at informere købere og forbrugere om produkternes egenskaber og landbrugsmæssige kvaliteter[1]. Hvis købere og forbrugere ikke får præcise, brugbare og pålidelige oplysninger om disse egenskaber og kvaliteter, kan man heller ikke forvente, at de vil betale en rimelig pris for varerne.

Kvalitetspolitikken har udviklet sig med tiden. Udviklingen er dog ikke sket sammenhængende, men instrument for instrument og sektor for sektor. Hvis instrumenterne samles til et mere sammenhængende hele, og der udarbejdes en overordnet politik, kan der opnås bedre resultater. Denne videreudvikling skal være tilstrækkelig fleksibel og tage hensyn til de private og nationale ordninger, som dominerer markedet, og skal sikre innovation. Der findes en oversigt over de forskellige typer ordninger i figur 1.

Ordningerne er enten baseret på **certificering** eller på **mærkning**. Certificeringsordninger er mest effektive, hvis der er tale om komplekse påstande. Disse fastsættes som regel i en detaljeret varespecifikation, som kontrolleres regelmæssigt (f.eks. årligt) af et

---

[1] Landbrugsprodukternes "kvaliteter" omfatter både "produktegenskaber" (fysiske, kemiske, mikrobiologiske og organoleptiske egenskaber – størrelse, udseende, smag, ingredienser osv.) og "landbrugsmæssige kvaliteter" (produktionsmetode, dyreopdrætsmetode, anvendelse af forarbejdningsteknikker, produktions- og forarbejdningssted osv.).

certificeringsorgan. Mærkningsordninger virker bedst, når der er tale om relativt ukomplicerede påstande, som producenterne selv fremsætter, og som kontrolleres af et officielt organ.

Både certificering og mærkning kan vise, at et produkt opfylder **minimumskravene**.
Begge typer ordninger kan også anvendes til at angive **værdiforøgende kvaliteter**, der går videre end minimumskravene, hvad enten det drejer sig om produktegenskaber eller landbrugsmæssige kvaliteter.

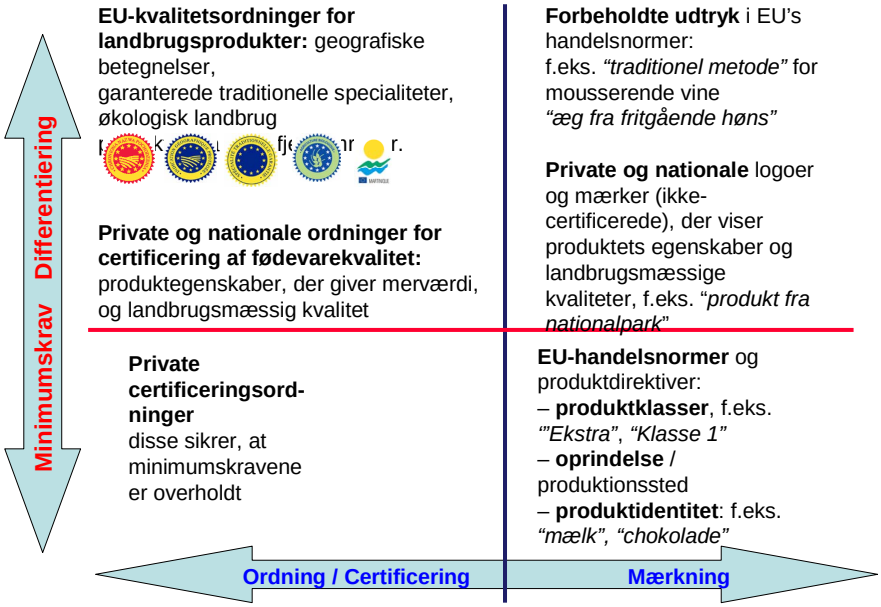

Figur 1. Kvalitetssikringsordninger og handelsnormer

3. UDFORMNINGEN AF KVALITETSPOLITIKKEN

I 2006 blev der indledt drøftelser om udformningen af kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter i form af en høring[2] af interesseparter efterfulgt af en konference[3] i Bruxelles den 5.-6. januar 2007. Kommissionen tog ligeledes fat på en gennemgang af ordningerne for beskyttede geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer og garanterede traditionelle specialiteter. Dette arbejde mundede ud i en grønbogshøring[4] og en konference på højt plan om kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter[5], som blev afholdt i Prag den 12.-13. marts 2009.

Interesseparterne gav først og fremmest udtryk for deres store opbakning til EU's vigtigste kvalitetsordninger (**de geografiske betegnelser** og **økologisk landbrug**) og

---

2 11.-12.5.2006, Bruxelles: http://foodqualityschemes.jrc.ec.europa.eu/en/documents/ReportSTKHHearing_final.pdf

3 http://ec.europa.eu/agriculture/events/qualityconference/index_en.htm

4 Grønbog om landbrugsprodukters kvalitet: produktstandarter, produktionskrav og kvalitetsordninger (KOM(2008) 641 af 15.10.2008).

5 Konferencens konklusioner findes i rådsdokument nr. 7696/09 AGRI 114 vedtaget i Bruxelles den 18. marts 2009: http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st07/st07696.en09.pdf

handelsnormerne, men opfordrede dog til, at disse blev forenklet og strømlinet. Landmænd, producenter og forbrugere opfordrede desuden til, at der bliver gjort større brug af mærkning, der viser **produktionsstedet**. Forarbejdnings- og detailvirksomhederne mente på den anden side, at det kan være svært at spore forarbejdede produkters ingredienser tilbage til produktionsstedet. Det gælder for alle ordningerne, både EU-ordningerne og de private, at der var stor tilslutning til det indre marked og forenkling. Nogle interesseparter, særlig forarbejdningsvirksomhederne, advarede mod usammenhængende ordninger, der kan skabe forvirring på markedet.

I lyset af denne høring har Kommissionen på grundlag af en gennemgang af de gældende foranstaltninger udpeget tre hovedspørgsmål, der skal tages op i forbindelse med udviklingen af kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter:

– **Oplysning:** Kommunikationen mellem landmænd, købere og forbrugere skal forbedres, således at der oplyses bedre om landbrugsprodukternes egenskaber.

– **Sammenhæng:** Der skal være større sammenhæng mellem instrumenterne i EU's kvalitetspolitik for landbrugsprodukter.

– **Forenkling:** Det skal være lettere for landmænd, producenter og forbrugere at anvende og forstå de forskellige ordninger og mærkningsbetingelser.

De strategiske retningslinjer i denne meddelelse vil danne grundlag for Kommissionens drøftelser om, hvordan kvalitetspolitikken skal se ud i fremtiden. Kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter bør bidrage til at nå målene for den fælles landbrugspolitik. Den bør især fremme bæredygtige produktionssystemer i landbruget og resultere i bedre oplysning af borgerne og forbrugerne om de landbrugsmæssige kvaliteter af produkter, der er fremstillet i sådanne bæredygtige systemer.

På denne baggrund foreslås det at anvende en struktureret strategi (jf. figur 2) for udviklingen af kvalitetspolitikken for landbrugsprodukter, som består af:

– for certificeringsordninger, udarbejdelse af **retningslinjer** for disse ordningers funktion og sikring af sammenhæng med eventuelle nye EU-ordninger[6]

– for mærkningsordninger, udarbejdelse af **EU-handelsnormer** inden for rammerne af den fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Derudover bør de gældende EU-ordninger og handelsnormer i videst muligt omfang forenkles og præciseres.

---

[6] De interesserede parters kommentarer vedrørte især indførelsen af EU's *miljømærke* og den mulige overlapning med gældende ordninger for økologiske produkter. Kommissionen vil få foretaget en undersøgelse for at afklare dette spørgsmål. Kommissionen arbejder desuden på en meddelelse om retfærdig samhandel (Fair Trade) og dyrevelfærdsmærkning og har til hensigt at indføre minimumskrav for frivillig mærkning af produkter fra bæredygtigt fiskeri.

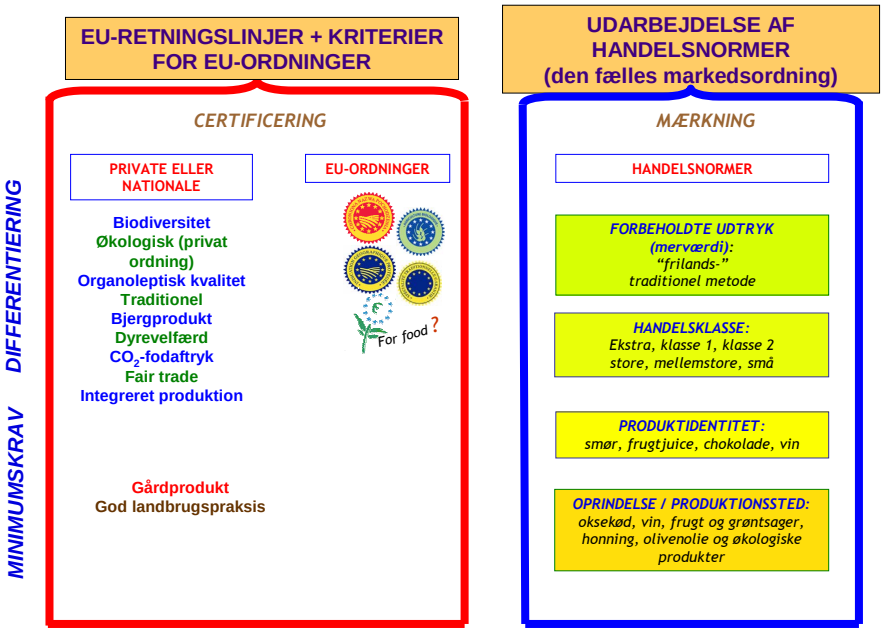

Figur 2. Strategi for udvikling af en kvalitetssikringspolitik og certificerings- og mærkningsnormer

4. EU'S KVALITETSFORANSTALTNINGER PÅ LANDBRUGSOMRÅDET

4.1. EU's produktionskrav

I grønbogen blev der spurgt om, hvordan landmændene bedst kan vise, at de har opfyldt EU's minimumskrav, f.eks. på miljø- og dyrevelfærdsområdet, og de strenge kontrolkrav til anvendelsen af pesticider og veterinærlægemidler. Der er nævnt to muligheder: et EU-mærke eller -logo, der viser, at kravene er overholdt, eller obligatorisk angivelse af produktionsstedet.

Alle produkter kunne, uanset om de er produceret i EU eller importeret, forsynes med et sådant mærke, hvis de er produceret i overensstemmelse med EU's minimumskrav. Af svarene på grønbogen fremgår det, at langt de fleste landmænd, forbrugere, forarbejdningsvirksomheder, detailhandlere og andre interesseparter er modstandere af et sådant mærke.

Derimod går mange af respondenterne ind for øget anvendelse af mærkning, der viser produktionsstedet, fordi det giver nyttige oplysninger om landbrugsprodukterne. Dette spørgsmål tages op i næste punkt om handelsnormer.

4.2. Handelsnormer

Handelsnormer og produktdirektiver omfatter tekniske beskrivelser af landbrugsprodukter, deres sammensætning, egenskaber og den anvendte produktionsmetode. Fiskevarer er også

omfattet af en specifik markedsordning. Handelsnormerne er ikke blot vedtaget af EU, men også af multilaterale organer[7]. Handelsnormerne omfatter fire typer oplysninger (se rubrik 1).

1. FORBEHOLDTE UDTRYK:	Eksempler: "æg fra fritgående høns" "skrabeæg", "første koldpresning" for henholdsvis ekstra jomfruolivenolie og jomfruolivenolie, "traditionel metode" for mousserende vin
2. PRODUKTKLASSE:	Eksempler: frugt: "Ekstra", "Klasse 1" og "Klasse 2" æg: store, mellemstore små
3. PRODUKTIDENTITET:	Eksempler: definitioner på: smør, frugtjuice, chokolade, vin, ekstra jomfruolivenolie
4. MÆRKNING, DER VISER OPRINDELSE eller PRODUKTIONSSTED	Eksempler: frugt og grøntsager: høststed olivenolie: høststed eller pressested

Rubrik 1: Typer handelsnormer

I deres svar på grønbogen gav landmændene, producenterne, forarbejdningsvirksomhederne, detailhandlerne og andre erhvervsdrivende udtryk for, at de støtter disse handelsnormer, der er nødvendige for, at sælgeren kan demonstrere kvaliteten af det produkt, der sælges, og for, at forbrugeren ved, hvad han eller hun køber. Der blev dog også slået til lyd for forenkling. EU's handelsnormer blev kritiseret for at være for detaljerede og for normative - med obligatoriske regler, hvor fakultative regler ville have været tilstrækkelige – og for at være for usmidige til hurtigt at kunne tilpasses markedsforholdene.

Mange respondenter så også gerne, at der udarbejdes "fakultative forbeholdte udtryk"[8] med henblik på f.eks. at definere "bjergprodukter" og "lavkulstofprodukter". Forbrugerne og landmændene opfordrede desuden til, at der gøres større brug af mærkning, der viser produktionsstedet (jf. rubrik 2).

Kommissionen har til hensigt at tage fat på følgende aspekter af handelsnormerne:

– Behovet for **generelle basisnormer**:

  Der kunne fastsættes obligatoriske regler i et sæt **generelle basishandelsnormer**. Disse skulle omfatte tilfælde, hvor en fakultativ tilgang ville kunne skævvride markedet, eller hvor obligatorisk mærkning er nødvendig for at give forbrugerne visse grundlæggende oplysninger om produktet.

– Angivelse af **produktionsstedet**:

  For at imødekomme mange forbrugeres og landmænds ønsker om mærkning, der angiver produktionsstedet, vil Kommissionen overveje passende angivelser inden for rammerne af handelsnormerne for landbrugsprodukter. Samtidig skal der tages hensyn til de særlige forhold, der gælder i visse sektorer, navnlig hvad angår forarbejdede landbrugsprodukter.

---

7 F.eks. *Codex Alimentarius-Kommissionen* og FN's Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE).

8 "Fakultative" forbeholdte udtryk er udtryk, som kan anvendes til at definere et produkt i detailhandelen eller på mærkningen. Hvis det anvendes, skal produktet svare til den definition, der er fastsat.

Mærkning, der angiver produktionsstedet

Mange forbrugere (over 60 %) går ind for mærkning, der viser oprindelse eller produktionssted, når der spørges specifikt til emnet. Forarbejdningsvirksomhederne, de handlende og detailhandlerne er mere skeptiske og påpeger, at der er væsentlige hindringer i vejen, når det gælder produkter med mange ingredienser eller forarbejdede produkter, f.eks. mejeriprodukter[9].

Flere lande har indført obligatorisk angivelse af oprindelsesland og/eller produktionssted. I Australien gælder dette for alle landbrugsprodukter og fødevarer, mens det i USA gælder for visse udvalgte landbrugsprodukter. I EU er det obligatorisk at angive produktionssted for oksekød, frugt og grøntsager, æg, fjerkrækød, vin, honning, olivenolie (fra 2009) og økologiske produkter produceret i EU (fra 2010). Akvakulturprodukter er ligeledes omfattet af krav om oprindelsesmærkning.

Rubrik 2: Ønske om angivelse af produktionssted

– **Fakultative forbeholdte udtryk**:

Fakultative forbeholdte udtryk bør anvendes i de tilfælde, hvor det er nødvendigt at definere oplysningerne til forbrugerne om produktets kvaliteter (f.eks. ”første koldpresning” for ekstra jomfruolivenolie og jomfruolivenolie). Som et muligt alternativ til EU-lovgivning vil Kommissionen undersøge muligheden for at anvende Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) til at fastsætte sådanne detaljerede regler.

Kommissionen vil desuden undersøge, om det er muligt at fastsætte særlige fakultative forbeholdte udtryk for ”bjergprodukter” og ”traditionelt fremstillet produkt” (jf. punkt 4.5).

Man kunne også bede de berørte parter om selv at udarbejde mere passende handelsnormer. Denne fremgangsmåde anvendes allerede i forbindelse med udarbejdelsen af industristandarder inden for rammerne af CEN (jf. rubrik 3).

Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN)

CEN er en privat organisation med 30 nationale medlemmer fra EU-medlemsstaterne og EFTA-lande. Aktiviteterne i CEN er resultatet af interessenternes, fremstillingsvirksomhedernes, brugernes, forskningsorganisationernes, ministeriernes og forbrugernes fælles indsats. CEN udarbejder frivillige europæiske standarder. Disse er blevet en fællesstandard i alle 30 lande. De europæiske standarder bidrager til at opbygge et indre marked for varer og tjenester og letter den internationale samhandel.

Rubrik 3: CEN

– **Internationale standarder**:

[9] I forbindelse med handelsnormer henviser “produktionssted” til det sted, hvor en afgrøde er høstet, hvor husdyr er født og opdrættet, hvor malkekøer er malket osv. ”Oprindelse” kan, når der er tale om forarbejdede produkter, betyde det sted, hvor den sidste væsentlige forarbejdning har fundet sted, hvilket derfor ikke nødvendigvis er landbrugsproduktets ”produktionssted”. Kommissionen har i et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevareinformation til forbrugerne stillet forslag om horisontal regulering af mærkning, der viser oprindelsen af eller herkomsten for alle fødevarer - KOM(2008) 40. Forslaget drøftes på nuværende tidspunkt i Europa-Parlamentet og Rådet.

Kommissionen vil fortsat henvise til og bidrage aktivt til udarbejdelsen af internationale standarder.

4.3. Geografiske betegnelser

En geografisk betegnelse er et navn, der beskriver et produkt[10], hvis kvalitet, renommé eller andre kendetegn i alt væsentligt skyldes det geografiske område, som produktet har oprindelse i[11]. Ordningen for geografiske betegnelser giver beskyttelse af den intellektuelle ophavsret til produkter med en registreret geografisk betegnelse og bidrager til afsætningen ved navnlig at give oplysninger om, hvorvidt ordningens krav er opfyldt. Ordningen fremmer produktets ry blandt forbrugerne og skaber retfærdig konkurrence mellem producenterne.

Der er tre ordninger (en for vin, en for spiritus og en for landbrugsprodukter og fødevarer) og to instrumenter, nemlig den beskyttede oprindelsesbetegnelse (BOB) og den beskyttede geografiske betegnelse (BGB).

Af svarene på grønbogen og tidligere høringer fremgår det, at der er bred opbakning til EU's ordning for geografiske betegnelser og interesse for at højne beskyttelsen af EU's geografiske betegnelser i tredjelande. Ordningen bør dog gås efter i sømmene og forenkles. De berørte parter har påpeget, at det er nødvendigt at opretholde produkternes renommé og sikre, at der anvendes miljøvenlige produktionsmetoder. De har desuden gjort opmærksom på en række andre spørgsmål og aspekter af ordningen, der kan forbedres. Der er behov for større klarhed med hensyn til de forskellige former for intellektuel ophavsret og anvendelsen af generiske udtryk. Registreringsprocedurerne anses for at være for langtrukne.

Repræsentanter for producenter, der fremstiller produkter med geografiske betegnelser, har slået til lyd for mere omfattende rettigheder og kontrol med anvendelsen af betegnelserne, f.eks. kontrol med produktionen (kvoter)[12] og med anvendelsen af geografiske betegnelser som angivelser på forarbejdede produkters emballage.

EU's ordning for geografiske betegnelser er efter Kommissionens opfattelse i alt væsentligt en fornuftig ordning, som er til gavn for både forbrugerne og producenterne. I lyset af behovet for forenkling, større klarhed og strømlining er det dog berettiget at revidere lovgivningen på området. Det skal også indrømmes, at det ikke er alle registrerede geografiske betegnelser, der har et ry og et kommercielt potentiale, der rækker ud over de nationale grænser. Kommissionen vil derfor som forberedelse på en eventuel **omarbejdning af lovgivningen om geografiske betegnelser** se nærmere på følgende aspekter:

– Forenkling: Det bør overvejes, om det er muligt at samle de tre ordninger (for vin, spiritus, landbrugsprodukter og fødevarer) i en enkelt lovgivningsramme, som bevarer hver ordnings specifikke særtræk. Det bør desuden undersøges, om der er yderligere muligheder for forenkling, f.eks. en sammenlægning af de gældende BOB- og BGB-instrumenter og fastsættelse af differentieret EU-beskyttelse. En ny ordning skal sørge for at bevare forbindelsen til produktionsområdet, de geografiske betegnelsers kollektive karakter og sikre anerkendelse på EU-niveau. Den bør fortsat tage sigte på at fremme forbrugernes

---

10 Ordningen for geografiske betegnelser omfatter også fiskevarer.

11 Som defineret i artikel 22, stk. 1, i WTO's TRIPS-aftale.

12 Kommissionen vil udarbejde en rapport om virkningen af mælkekvoternes afskaffelse på produktionen og afsætningen af ost med geografiske betegnelser.

anerkendelse af de geografiske betegnelser, den bør være troværdig og sikre effektiv håndhævelse og anvendelse af reglerne.

– Præcisering af den intellektuelle ophavsret, navnlig forholdet mellem de forskellige typer intellektuelle ophavsrettigheder.

– Generiske udtryk (dvs. udtryk, der er blevet en fællesbetegnelse for et landbrugsprodukt eller en fødevare): Kommissionen vil overveje, om der er behov for præciseringer, navnlig med hensyn til identifikation af generiske udtryk og omfanget af den beskyttelse, som registrerede geografiske betegnelser yder visse generiske udtryk.

– Eventuelt oplysninger om råvarers produktionssted, hvis dette er forskelligt fra det sted, der er angivet ved hjælp af den geografiske betegnelse.

– Eventuelt udvidelse af certificeringskravene til de forskellige erhvervsdrivende i forsyningskæden (f.eks. importører og distributører), som det er tilfældet for økologiske produkter.

Kommissionen har konkluderet, at der bør fastsættes **retningslinjer** for:

– hvilke regler der gælder for anvendelsen af geografiske betegnelser som reklame på forarbejdede produkters mærkning, når et produkt med geografisk betegnelse indgår som ingrediens

– hvordan producentorganisationerne kan tilskyndes til at inkludere bæredygtighedskriterier i varespecifikationerne.

I **international** sammenhæng er ordningen for geografiske betegnelser blevet godt etableret i EU og i mange tredjelande. Visse handelspartnerlande har dog ingen specifik lovgivning på området, og i visse tredjelande ydes EU-betegnelserne ikke nogen særlig beskyttelse. Kommissionen foreslår:

– at tilskynde til øget beskyttelse i tredjelande ved hjælp af forbedringer af WTO-aftalen og ved hjælp af bilaterale aftaler med handelspartnerne

– at inkludere geografiske betegnelser i antipiratkopieringsaftalens anvendelsesområde og at sætte dem på dagsordenen for det kommende europæiske observatorium for forfalskninger og piratkopier

– at yde principiel beskyttelse af geografiske betegnelser fra tredjelande, som er beskyttet i henhold til bilaterale aftaler, og optage dem i de officielle EU-registre.

Endelig ønsker Kommissionen at afkorte arbejdsgangen ved at **strømline de administrative procedurer**. Selvom registreringsprocedurerne er blevet væsentlig kortere siden 2006, vil Kommissionen forsøge at reducere ventetiden yderligere ved at fremskynde sin gennemgang af og endelige beslutning om ansøgninger, f.eks. ved hurtigst muligt at afvise åbenlyst ubegrundede ansøgninger, dog under nøje overholdelse af de gældende regler.

4.4. Økologisk landbrug

EU's forordning om økologisk landbrug har siden 1991 beskyttet identiteten og den merværdi, der er forbundet med angivelserne *"økologisk", "økologisk jordbrug" "øko-"* og *"bio-"*. Økologisk produktion er defineret i EU-lovgivningen og på internationalt plan i en

retningslinje vedtaget af *Codex Alimentarius*. Forbrugerne kan således have tillid til de økologiske produkters kvalitet, og sådanne foranstaltninger letter handelen på det indre marked og med tredjelande.

EU's lovgivning om økologiske produkter[13] blev revideret i 2007 som led i handlingsplanen for økologisk landbrug af 2004. EU-markedet er dog fortsat stærkt opdelt i nationale markeder. Dette skyldes til dels, at medlemsstaterne ikke anerkender hinandens private økologiske mærkningsordninger, til dels det hastigt voksende antal økologiske logoer.

Kommissionen har følgende planer for økologiske landbrug:

– Der er ved at blive udarbejdet et nyt EU-logo for økologiske produkter. Fra 2010 bliver det obligatorisk at anvende det nye logo på økologiske produkter fremstillet i EU. Dette skulle medvirke til at fjerne hindringerne for handel med økologiske produkter på det indre marked.

– I 2011 vil der blive forelagt en rapport om anvendelsen af den nye lovgivning (forordning) for Rådet og Europa-Parlamentet.

– For at fremme handelen med økologiske produkter vil Kommissionen tilskynde EU og tredjelande til gensidig anerkendelse af økologiske standarder og bidrage til den videre udformning af *Codex Alimentarius*-retningslinjen om økologisk jordbrug.

4.5. Traditionelle specialiteter

EU-ordningen for registrering af "garanterede traditionelle specialiteter" blev indført med henblik på at identificere og beskytte produktnavnene på traditionelle produkter. Med de kun 20 produktnavne, der er registreret siden 1992, har ordningen dog langt fra opfyldt sit potentiale. Trods de få registreringer viser høringssvarerne, at ordningen har de interesserede parters støtte.

Kommissionen foreslår at undersøge, om det er muligt at indføre "traditionelt produkt" som et forbeholdt udtryk, der er defineret inden for rammerne af handelsnormerne (jf. punkt 4.2), og at afskaffe den gældende ordning.

5. UDARBEJDELSE AF ET EU-REGELSÆT FOR KVALITETSPOLITIKKEN

5.1. Sammenhæng med nye EU-ordninger

Som supplement til de gældende EU-kvalitetsordninger overvejer Kommissionen muligheden for at udarbejde et regelsæt for dyrevelfærdsmærkning og - afhængigt af resultaterne af en feasibility-undersøgelse - at udvide *EU's miljømærke* til at omfatte fødevarer og foder. Rådet har bedt Kommissionen om at undersøge mulighederne for mærkning inden for det komplekse område *CO_2-fodspor*. De berørte parter har foreslået yderligere EU-ordninger, navnlig på miljøområdet, som f.eks. produkter fra områder med høj landskabsværdi.

Kommissionen vil sørge for, at der er sammenhæng mellem eventuelle nye EU-kvalitetsordninger og -initiativer for landbrugsprodukter ved i samarbejde med de berørte

[13] Forordningen omfatter nu bl.a. også regler om akvakultur.

tjenester at foretage en proaktiv vurdering af merværdien og nytten af nye ordninger af den slags, der er nævnt ovenfor.

5.2. Retningslinjer for private og nationale ordninger for certificering af fødevarer

Private og nationale ordninger for certificering af fødevarer giver mulighed for at opfylde forbrugernes og de handlendes behov for oplysninger om landbrugsprodukternes egenskaber og landbrugsmæssige kvalitet.

Hvorledes ordningerne fungerer på markedet vil sandsynligvis fortsat være afgørende for, om de private ordninger har succes eller går i glemmebogen. Her kommer det an på, hvorvidt de opfylder forbrugernes behov for oplysninger, hvor meget forbrugerne er villige til at betale for certificerede produkter, og hvor dyrt det er for landmænd og producenter at deltage i ordningerne.

Nogle af de berørte parter har påpeget, at de private ordninger kan have visse ulemper, f.eks. i form af hindringer for det indre marked, og de stiller spørgsmålstegn ved ordningernes gennemsigtighed (og de forskellige påstandes troværdighed), navnlig når det gælder ordninger, der certificerer opfyldelsen af minimumskrav. Der er desuden risiko for vildledning af forbrugerne og en tendens til, at ordningerne antages for at være officielle standarder. De er en byrde for landmændene, især når de anvendes sammen med flere andre ordninger, og de påvirker den internationale samhandel[14] med især udviklingslandene (jf. rubrik 4).

Udviklingslandene

Private certificeringsordninger kan bane vejen for udviklingslandenes adgang til EU-markedet. Stillet i et positivt lys udgør de private ordninger en mulighed, som udviklingslandene kan udnytte til deres fordel ved at anvende det fælles sprog, som ordningerne stiller til rådighed i forsyningskæden. Dermed kan de vinde EU-forbrugernes tillid til fødevarernes kvalitet. Nødvendigheden af at opfylde standarder kan være et incitament til at modernisere udviklingslandenes eksportprocedurer. Desuden vil den større fokus på "god praksis" i landbruget og fødevareproduktionen også kunne gavne de hjemlige forbrugere og producenter og miljøet.

Det kan på den anden side være svært for producenterne i nogle udviklingslande at opfylde de private ordningers krav. Da der er omkostninger forbundet med at opfylde kravene, spiller international bistand en vigtig rolle, når det gælder om sikre små og mellemstore virksomheders og landbrugsbedrifters deltagelse.

Rubrik 4: Fødevarecertificeringsordninger i international sammenhæng

Kommissionen noterer sig med tilfredshed, at spørgsmålet om vildledning af forbrugerne som følge af forskellige ordninger, der har samme formål, er taget op i forbindelse med ISEAL's adfærdskodeks[15], der gælder som international reference for opstilling af troværdige frivillige sociale og miljømæssige standarder. Fortalere for de gældende ordninger har desuden oplyst, at de allerede har truffet omfattende foranstaltninger til at harmonisere ordningerne.

---

14 De private standarder drøftes løbende i WTO's SPS-Komité (Komitéen for Sundheds- og Plantesundhedsforanstaltninger).

15 Den internationale alliance for social og økologisk akkreditering og mærkning (ISEAL) fastsætter og samordner god praksis på internationalt plan for udarbejdelse og gennemførelse af sociale og miljømæssige normer.

I lyset af denne udvikling og de berørte parters svar på grønbogen mener Kommissionen ikke, at der på nuværende tidspunkt bør udarbejdes lovgivning for de private og nationale certificeringsordninger. Kommissionen har dog til hensigt, idet den anerkender ordningernes private status, at udarbejde retningslinjer for god praksis for anvendelsen af ordninger, der vedrører landbrugsprodukters kvalitet. Disse vil blive udarbejdet i samråd med de berørte parter.

6. KONKLUSION

Retningslinjerne i denne meddelelse udgør en logisk strategi for den fremtidige kvalitetspolitik for landbrugsprodukter. Bemærkninger fra de øvrige institutioner og fra de berørte parter vil bidrage til at finpudse og præcisere forslagene yderligere.

Under hensyntagen til bemærkningerne til meddelelsen vil Kommissionen i lyset af eventuelle yderligere analyser:

– i samarbejde med Den Rådgivende Gruppe for Kvalitet i Landbrugsproduktionen udarbejde retningslinjer for kvalitetscertificeringsordninger for landbrugsprodukter

– forberede eventuelle lovgivningsmæssige initiativer om geografiske betegnelser, garanterede traditionelle specialiteter og handelsnormer, herunder fakultative forbeholdte udtryk

– undersøge mulighederne for at anvende Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN)

– fremme anerkendelsen af EU's kvalitetsordninger i tredjelande.

Denne samlede strategi og praktiske fremgangsmåde skulle på mellemlang sigt forbedre kommunikationen mellem landmænd, de handlende og forbrugerne om kvaliteten af landbrugsprodukter, harmonisere EU-reglerne om produktkvalitet og forenkle de forskellige ordninger og mærkningsregler.